

35. et in canonibus, qui circumferuntur nomine sextæ Synodi, can. 6.

Accedant tertio testimonia Patrum de præcepto jejunii. Tertullianus in libro de jejunio: « Bene, inquit, quod et episcopi universæ plebi mandare jejunia assolent ».

Sanctus Epiphanius in lib. de hæresibus hæresi 73. adversus Aerium disputans, qui stata jejunia contemnebat, testatur jejunia quædam ab ipsis Apostolis esse mandata. Idem etiam in compendiariorum doctrina dicit, in Ecclesia alios ritus ex lege servari, alios voluntarios, ac liberos esse. Atque inter hos ritus, quorum alii necessarii, alii liberi sunt, jejunia in primis refert.

S. Basilius orat. 2. de jejunio, disserens de jejunio Quadragesimæ: « Omnes, inquit, æqualiter et præceptum audiunt, et cum gaudio suscipiunt. Angeli sunt, qui per singulas Ecclesias jejunantes describunt. Vide ne propter parvam eduliorum voluptatem damnum incurras, ut ne ab Angelo in numerum adscribaris, et te ipsum criminis desertoris reum, ab exercitus lustratore statuas ».

S. Ambrosius serm. 34. « Quisquis, inquit, Christianus jejunando non impleverit Quadragesimam prævaricationis, et contumaciæ reus tenebitur ». Et serm. 23. non leve peccatum esse dicit, indicta jejunia violare.

S. Hieronymus in epist. ad Marcellam adversus errores Montani: « Nos, inquit, unam Quadragesimam secundum traditionem Apostolorum tempore nobis congruo jejunamus: Non quod per totum annum, excepta Pentecoste, jejunare non liceat; sed quod aliud sit necessitate, aliud voluntate munus offerre ». Vide hoc loco, quam aperte S. Hieronymus jejunium Quadragesimæ necessarium vocet, et a jejuniis voluntariis separet.

Theophilus Alexandrinus lib. III. Paschali dicit, semper in Ecclesia fuisse legem abstinendi a carnibus in Quadragesima, et criminis reos esse, qui carnibus clam vescuntur. Ex quo loco intelligimus, præceptum Ecclesiæ obligare in conscientia, etiam citra scandalum et contemptum.

S. Joannes Chrysostomus hom. 6. ad populum Antiochenum: « Adveniente, inquit, jejunio, etsi millies quis exhortetur, et infinita crucient, et cogant vinum delibare, vel aliud quid jejunii lege non concessum gustare, omnia quis mallet pati, quam prohibitum tangere nutrimentum ».

Verum autem esse quod Chrysostomus dicit, testatur illustre exemplum Constantinopolitanorum, qui, (ut Nicephorus refert lib. XVII. hist. cap. 32.) cum Justinianus imperator ob ingentem penuriam rerum cæterarum, quæ ad victum pertinent, in secunda hebdomada Quadragesimæ jussisset carnes publice in macello proponi, nullus in tanto populo inventus est, qui carnes emere, aut gustare voluerit. Certe autem qui sic affecti erant, omnino jejunium Quadragesimæ necessarium esse, et in conscientia obligare credebant. Quod etiam apertius scribit idem Chrysostomus homil. 2. in Genes. ubi dicit, Quadragesimam inflectere omnium conscientiam, etiam regum et imperatorum ad obedientiam.

S. Augustinus in serm. 62. de tempore: « Aliis, inquit, diebus jejunare remedium est, aut præmium, in Quadragesima non jejunare peccatum est ». Idem quoque in lib. de hæresibus, cap. 53. inter errores Aerii numerat, quod is diceret, jejunia ab Ecclesia indicta, non debere servari.

Sanctus Leo serm. 4. de jejunio septimi mensis: « Res, inquit, est præcipuum operis, quam ex auctoritate indicimus, et ex charitate suademus ». Et serm. 3. de jejunio decimi mensis: « Pium, inquit, est agere non indictum, impium est negligere prædicatum ».

Joannes Cassianus Collat. XXI. cap. 29. et 30. disertis verbis docet, legis necessitate teneri Christianos ad jejunium Quadragesimæ.

Accedat postremo etiam ratio. Nam possunt Ecclesiæ præsules veras leges ferre, ut fuse probavimus in lib. IV. de summo Pontifice: est autem commune omni veræ legi, ut actum virtutis non necessarium, faciat esse necessarium, cum illum determinat, ac faciendum præcipit: igitur actus jejunandi certis diebus, et abstinendi a certis cibis, Ecclesiastica lege præscriptus, actus est virtutis temperantiæ necessarius: etiamsi alioqui necessarius non esset, nisi lege præscriberetur. Peccat igitur vitio intemperantiæ, qui non jejunat, quando Ecclesiæ indicit jejunia, et qui ab iis cibis non abstinere, a quibus Ecclesia præcipit abstinendum.

Neque responderi potest, eos qui legem jejunii violant, peccare solum propter scandalum, vel contemptum. Nam lex Ecclesiastica distincta est a lege divina et naturali: scandalum autem, et contemptus, sive

contumacia prohibetur divina et naturali lege; igitur lex Ecclesiastica alio vinculo subditos adstringit.

Præterea lex Ecclesiæ, quæ jejunium certis diebus præscribit, facit, (ut diximus) actum illum jejunandi esse actum temperantiæ necessarium: igitur qui legem illam non servat, peccat vitio intemperantiæ, etiamsi absque scandalo et contemptu id faciat, ut si quis clam aliis in Quadragesima carnes comedat, idque non ea mente, ut Ecclesiæ contemnat, sed tantum, ut concupiscentiæ satisfaciatur. Quare S. Ambrosius in serm. 23. scribit, non leve peccatum esse indicta jejunia ventris voracitate dissolvere. Ubi non constituit peccatum non jejunantis in contemptu Ecclesiæ aut scandalo pusillorum, sed in intemperantia, quam ventris voracitatem nominat. Sic etiam S. Basilius orat. 2. de jejunio, cum reprehendit eos, qui non jejunant, non scandali, aut contemptus, sed intemperantiæ illos arguit. Dicit enim eos ob eduliorum voluptatem jejunia indicta violare. Denique Concilium Toletatum VIII. cap. 9. non contemptores, aut scandalizantes, sed gulæ addictos, et intemperantes reprehendit.

CAPUT VIII.

Solvuntur argumenta ex Scripturis contra præceptum jejunii, et delectum ciborum.

Nunc breviter argumenta proponenda atque solvenda sunt, quæ tum hærefici veteres, tum novi Catholicis objicere solent.

Primum argumentum, Deus creavit omnia propter hominem, ut perspicuum est ex cap. I. et IX. Geneseos, et ex Psalm. VIII. at nonnulla sunt quæ nullum usum homini præbent, nisi comedantur, ut anseres, gallinæ, et alia id genus. Non igitur debet Ecclesia cibos ullos fidelibus interdiceret, ne cum ipso creatoris beneficio pugnare velle videatur.

Respondit jam olim ad hoc Joviniani argumentum sanctus Hieronymus in II. lib. adversus Jovinianum, non esse condita ulla animantia ob id solum, ut comedantur, sed vel ad medicamenta, vel ad alios usus, ac saltem ad ornamentum universitatis, atque ad ipsum conditorem ex tanta rerum varietate laudandum. Id vero probat, tum quia per multa sæcula, hoc est, usque ad tempus

diluvii, nullus fuit apud homines carniū edendarum usus, tum quia si res illæ omnes in cibum sumendæ essent, quæ non videntur hominibus aliquem usum præbere, comedendæ essent noctuæ, bufones, serpentes, araneæ, atque alia permulta, quæ omnium judicio nihil utilitatis humano generi adferre videntur. Adde ex Clemente Alexandrino lib. II. Pædagogi, cap. 4. esse quidem escas omnes propter hominem conditas, sed ut pro loco et tempore sumantur. Proinde legem Ecclesiæ cum conditoris voluntate minime pugnare, cum certis solum diebus cibos quosdam prohibeat, alio tempore omnes permittat.

Secundum argumentum: *Quod intrat per os non coinquinat hominem* (1), ut Dominus ait Matth. XV. at si legem Ecclesiæ cibos quosdam prohibentem servare in conscientia teneremur, certe quod intrat per os, hominem omnino coinquinaret.

Respondeo: Negari non potest quin id, quod intrat per os, aliquo modo coinquinet hominem; alioqui crapula et ebrietas, quæ per os intrant, hominem non coinquinaret. Loquitur igitur Dominus de cibo et potu, non quocumque modo, sed ut res sunt corporales, quæ ex natura sua non possunt animam, quæ spiritualis est, coinquinare, quamvis ratione adjunctæ concupiscentiæ, aut inobedienciæ facile possint eandem animam inquinare, ut S. Augustinus docet lib. I. de moribus Ecclesiæ, cap. 33. voluit enim Dominus illis verbis superstitionem Judæorum reprehendere, qui existimabant, cibos illotis manibus sumptos contrahere nescio quas sordes, quibus animæ quoque inficerentur, et cibos quosdam propterea fuisse a Deo prohibitos, quod natura sua immundi essent, cum tamen Deus eos prohibuisset, non ob naturalem immunditiam, quæ nulla est, sed ob certam significationem rerum vel præsentium, vel futurarum.

Tertium argumentum, jussit Dominus Lucæ X. ut manducemus, quæ apponuntur nobis. Et Apostolus I ad Corinth. X. *Omne quod in macello venit, inquit, manducate* (2). Non igitur potest Ecclesia suis legibus hanc libertatem nobis eripere, quam a Christo et Apostolo habemus.

Respondeo: Verba Domini non libertatem transgrediendi leges Ecclesiæ, sed temperantiam, et modestiam docent. Nimirum id

(1) Mat. XV, 11. — (2) I Corin. X, 25.

jubet Dominus, ut cum hospitio recipimur, non quaeramus sumptuosos cibos, sed iis, qui apponuntur, contenti simus, etiamsi fortasse utiliores sint, quam vellemus. Ita hunc locum exponunt S. Ambrosius, Theophilactus et alii. Neque dubitari potest, quin Dominus de iis tantum cibis loquatur, qui pro loco et tempore liciti et utiles sunt. Neque enim venenum, si apponeretur, comedi voluit, aut etiam carnes suillas eo tempore, quo vigeat lex Mosis.

Eodem modo beatus Paulus quidquid in macello vanit, manducari voluit, ut fideles liberaret sollicitudine inquirendi, utrum carnes illae essent idolis immolatae, vel non essent. Nam alioqui idem Apostolus Actorum xv et xvi. jubebat servari decretum Concilii Hierosolymitani de sanguine, et suffocato, et idolothyti non edendis; ac per hoc non volebat in macello emi sanguinem, vel suffocata, vel carnes, quas aliquis sciret esse immolatas. Et certe is, qui dixerat, bonum esse non comedere carnes, et non bibere vinum, ne frater scandalizetur, Rom. xiv. multo magis cupiebat jejunia ab Ecclesia indicta servari, quae qui non servant, non solum fratres multos scandalizant, sed etiam intemperantiae et inobedientiae crimen incurrunt.

Quartum argumentum sumunt ex illis verbis ad Colossenses ii. *Si mortui estis cum Christo ab elementis mundi hujus, quid adhuc decernitis, ne tetigeritis, ne gustaveritis, ne contrectaveritis? quae sunt omnia in interitum ipso usu, secundum praecepta et doctrinas hominum* (1). Hunc locum praeter ceteros urget Kemnitius, atque in hunc modum ex illo argumentatur: « Paulus, inquit, primum tractat de abrogatione discriminis legalis, quod verbo et mandato divino sancitum erat: postea loquitur etiam de doctrinis, decretis, et mandatis hominum constituentium, ne tetigeris, ne gustaveris, ne contrectaveris. Haec enim non posse de legali, seu Mosaico discrimine intelligi, inde patet, quia vocat praecepta et doctrinas hominum, cum Mosaicum discrimen Verbo, et mandato divino fit sancitum. Et argumentatur Paulus a majori ad minus, si mortui estis cum Christo, ab elementis mundi hujus, hoc est, si in Christo a Levitico discrimine ciborum, quod mandato divino sancitum erat, liberati estis: cur decretis juxta doctrinas, et man-

(1) Colos. II, 20.

data hominum tenemini, ne gustaveris etc. ».

Respondeo: loquitur Apostolus in toto isto loco de legalibus caeremoniis, nec possunt ejus verba nisi per summam impudentiam detorqueri ad leges Ecclesiae de ciborum delectu. Primum enim S. Hieronymus in epistol. ad Algasiam, quaest. 10. a quo non dissentiunt sanctus Augustinus in epistol. 59. ad Paulinum, quaest. 7. sanctus Joannes Chrysostomus, et alii in commentario hujus loci, disertis verbis docet, illud, « ne tetigeris, neque contrectaveris », significare, ne tetigeris cadaver hominis mortui, neque sedem, aut lectum mulieris menstruatae: illud autem, « ne gustaveris », referendum esse ad carnem suillam, leporinam, et alios cibos levitica lege prohibitos. Quo etiam pertinet id, quod paulo ante idem Apostolus ait: « Nemo vos judicet in cibo, aut potu, aut parte diei festi, aut Neomeniae, aut Sabbatorum, quae sunt umbra futurorum ». Haec enim omnia manifeste pertinent ad mosaicam legem.

Ad id vero, quod objicit Kemnitius, haec non decretis hominum, sed lege divina sancita fuisse: Respondit jamdudum Chrysostomus homil. 7. in epistol. ad Colossenses: « Etiamsi, inquit, legem objicias, ea tamen ipsa jam deinceps humana doctrina est, elapso videlicet temporis sui praescripto ». Itaque lex ipsa divina de discretionem ciborum post abrogationem suam, si rursus in usum revocetur, ut tum a Pseudopostolis et Haereticis Simonianis, et aliis multis revocabatur, jam non lex divina, sed humana et commentitia traditio dici poterit.

Deinde, si constaret, Apostolum non loqui de caeremoniis leviticis, quod tamen, ut ostendi, non constat, sed contrarium potius constat: dici posset cum eodem Chrysostomo, Apostolum taxare dogmata Graecorum Philosophorum, de quibus paulo ante dixerat: « Videte ne quis vos decipiat per philosophiam, et inanem fallaciam ». Consuevisse autem varios Philosophos varios cibos interdiceret, testatur S. Hieronymus in ii. lib. adversus Jovinianum. Atque ab his Patriarchis hauserunt haereses suas magna ex parte Simoniani, Ebionitae, Menandriani, Saturniniani et alii, qui tempore Apostolorum, vel cibos tamquam immundos, vel nuptias tamquam a Satana inventas execrabantur.

Ceterum sive Judaizantes, sive Philoso-

phos, aut haereticos Apostolus reprehendat, illud certum est, eum loqui de iis, qui cibos aliquos, ut immundos ita prohibebant, ut numquam eos comedi vellent, quique res aliquas ita natura sua immundas esse judicabant, ut ne tangi quidem sine contaminatione possent. Quae omnia longissime absunt ab Ecclesiae doctrina, quae res omnes bonas et mundas a Deo conditas esse fatetur, et in cibis pro tempore prohibendis non immunditiam ciborum, sed immunditiam concupiscentiae respicit.

Denique illud accedat, quod per doctrinam et praecepta hominum Scriptura sacra, tum hoc loco, et ad Titum i. tum Isaiae xvi. et Matth. xv. non intelligit constitutiones humanas quascumque, sed constitutiones humanas, quae vel repugnant divinis, vel certe non sunt eis conformes, nam alioqui constitutiones hominum, qui spiritu Dei aguntur, et secundum regulam fidei, et juxta Scripturarum exempla et doctrinam aliqui praecipiant, non tam hominum, quam Dei praecepta dici solent. Sic enim Dominus ait, Lucae x. *Qui vos audit, me audit.* Et Apostoli Actorum xv. *Visum est Spiritui sancto, et nobis.* Et B. Paulus I ad Corinth. xiv. *Si quis videtur Propheta esse, aut spiritualis, cognoscat quae scribo vobis, quia Domini sunt mandata.* Et I ad Thessalonic. iv. de suis praeceptis loquens. *Itaque, inquit, qui haec spernit, non hominem spernit, sed Deum, qui etiam dedit Spiritum suum sanctum in nobis* (1). Porro praecepta Ecclesiae de jejuniis, et delectu ciborum, dubium esse non potest, quin sint conformia Scripturarum doctrinae et exemplis, cum Scriptura passim hortetur ad jejunia, et exempla plurima narret, Davidis, Danielis, Mardochei, Joannis Baptistae, Esther, Judit, Annae matris Samuelis, et alterius filiae Phanael, et aliorum. Neque negari potest, quin sancti illi Patres, qui in Conciliis veteribus jejunia, ciborumque delectum indixerunt, viri fuerint fide et spiritu Dei pleni.

Quintum argumentum sumunt ex verbis illis Apostoli I ad Timoth. iv. *In novissimis diebus discedent quidam a fide, prohibentes nubere, et abstinere a cibis, quos Deus creavit, etc.* (2). Et quoniam satis Kemnitius noverat, Catholicos responsuros, Apostolum loqui de iis, qui cibos prohibent, ut per se immundos, ideo sic locum hunc explicat. « Locus,

inquit, Pauli non tam de illis, qui cibos crassa accusatione, quasi a Diabolo essent, damnant, agit, quam de illis, qui ob hypocrisin, speciem, seu ostentationem externae sanctitatis jubent, a quibusdam cibis abstinere. Sicut et ad Colessens. ii. speciosa decreta de non gustando rejicit: fundamenta certe, quae Paulus prohibitioni isti ciborum, de qua I Timoth. iv. loquitur, opponit, generalia sunt contra quasvis prohibitiones ciborum, quae fiunt praetextu sanctitatis et cultus, ideo enim hypocrisin in textu nominat. »

Respondeo: damnat Apostolus haereticos omnes, qui cibos, ut per se immundos prohibent, ac praesertim (ut S. Chrysostomus, Ambrosius, Theophilactus et Oecumenius in commentario hujus loci, et S. Hieronymus in lib. ii. advers. Jovianum docent) Marcionistas, Enekratitas et Manichaeos. Neque obstat illud, *in novissimis diebus*, quasi loquatur Apostolus de iis, qui longe post Apostolica tempora futuri erant. Nam per dies novissimos intelligit Apostolus totum tempus, quod est a Christi adventu usque ad finem mundi. Hoc enim tempus vocat etiam fines saeculorum, I Corinth. x. cum ait: *Omnia contingebant illis in figuram, facta sunt autem ad correptionem nostram in quos fines saeculorum devenerunt* (3). Et Apostolus Petrus Actorum ii. exponit de suo tempore, quod Joel propheta futurum esse praedixerat in novissimis diebus. Idem etiam Petrus in priore epistol. cap. i. dicit Christum praecognitum quidem fuisse ante mundi constitutionem: manifestatum autem in novissimis temporibus. Denique Joannes item Apostolus in epistola I. cap. 2. non semel repetit: *Filioli novissima hora est* (4). Manichaeos autem, et Enekratitas damnasse cibos quosdam, ut natura immundos, ostendimus supra cap. 4.

Sed possumus addere alia testimonia, ut impudentia Kemnitii clarius detegatur.

Tertullianus in libro de jejuniis, capite 15. « Praedamnans, inquit, jam haereticos, abstinentiam perpetuam praecipientes, ad destruenda, et despicienda opera creatoris. Quales inveniam apud Marcionem, apud Tatianum, etc. »

S. Hieronymus in ii. lib. adversus Jovinianum tractans hunc locum Apostoli: « Marcionem, inquit, designat, et Tatianum, et ceteros haereticos, qui abstinentiam indicunt

(1) Luc. X, 46; Act. XV, 28; I Cor. XIV, 37; I Thess. IV, 8.—(2) I Tim. IV, 1.—(3) I Cor. X, 11.—(4) I Joan. II, 18.

perpetuam, ad destruenda et contemnenda, et abominanda opera Creatoris ».

S. Augustinus in libro xxx. contra Faustum, cap. 5. « Vos, inquit, ipsam creaturam negatis bonam, et immundam dicitis, quod carnes Diabolus operetur feculentiore materia mali, ac per hoc eas, tamquam immundiora et truculentiora Dei vestri vincula exhorrentes abjicitis ». Item libro contra Adimantum Manichæum, cap. 14. « In novissimis, inquit, temporibus futuros dicit quosdam, prohibentes nubere, abstinentes a cibis, quos Deus creavit. Hos enim (Manichæos) proprie designat, qui non propterea temperant a cibis talibus, ut aut concupiscentiam suam refrenent, aut infirmitati alterius parcant : sed quia ipsas carnes immundas putant, et earum creatorem Deum esse negant ».

Theodoretus in cap. iv prioris ad Timoth. « Excerabiles, inquit, nuptias, et plurimos cibos appellant, ut creatorem injuria afficiant ».

Certe hi Patres manifeste docent ab Apostolo eos reprehendi, qui cibos quosdam prohibebant, in injuriam creatoris, quia videlicet existimabant creatorem non esse Deum bonum, sed malum, et non tam Deum, quam Diabolum, et ideo ejus operibus uti volebant. Falso igitur Kemnitius et sine ullo teste dicit, hæreticos, quos Apostolus damnat, non sensisse, cibos quosdam a Diabolo esse.

« At (inquit Kemnitius) dum Apostolus nominat hypocrisin, generaliter damnat omnes, qui prætextu sanctitatis, et cultus cibos prohibent ». Respondeo : Callide Kemnitius confundit hypocrisin, et prætextum sanctitatis, et cultus cum ipsa vera sanctitate et cultu. Fatemur enim damnari ab Apostolis omnes hypocritas, qui prætextu sanctitatis, et cultus a cibis abstinentum esse docent, cum ipsi revera neque sanctitatem, neque cultum veri Dei propositum habeant. Quales erant hæretici supranominati Marcion, Tatianus, Manichæus, qui abstinere jubebant a cibis tamquam immundis, ut ipsi mundi et puritatis amatores esse viderentur, cum tamen vitiosi et immundi essent, ut ex Epiphonio, et aliis Patribus constat.

At Ecclesia catholica non ex hypocrisi, neque prætextu sanctitatis, sed propter veram sanctitatem, et cultum Deo præstandum jejunia, et ciborum delectum aliquando præscribit, cum alioqui omnes cibos natura sua mundos, et a bono Deo creatos esse, et cum

gratiarum actione pro tempore, et loco percipi posse doceat. Quoniam autem adversarii existimant, non posse sine superstitione cultum Dei in jejuniis, et ciborum delectu constitui, ideo Kemnitius ad hypocrisin pertinere voluit abstinentiam a cibis cum opinione cultus. Sed hunc eorum errorem paulo infra refutavimus.

Sextum argumentum sumit Kemnitius ex Evangelio Matth. ix. Marci ii. et Lucæ v. ubi Dominus interrogatus a discipulis Pharisæorum et Joannis Baptistæ, cur non indiceret discipulis suis stata jejunia, quemadmodum Joannes Baptista et Pharisæi discipulis suis indixerant ; respondit, filios nuptiarum non esse hujusmodi legibus ad jejunia adigendos. Et rationem addit, vetustatem, sive discipline legalis, ex qua Baptista aliquid retinuit, sive traditionum humanarum, unde Pharisæi jejunabant, non esse assuendam novitati evangelicæ. Talem enim mixturam non prodesse, sed obesse. Ita enim et Hieronymus similitudinem de vestimento veteri, et assumto novo interpretatur. Hæc Kemnitius in 4. par. examinis pag. 548.

Respondeo : Fallitur Kemnitius in tribus. Primum enim non ait Dominus, quod Kemnitius eum dixisse falso asseruit, non esse filios nuptiarum hujusmodi legibus ad jejunia adigendos. Sed ait, non esse filios nuptiarum, dum cum illis sponsus versatur, cogendos ad jejunia, cum tempus nuptiarum convivium potius, et modestam relaxationem, quam jejunia, et severitatem pœnitentiæ requirat. Cæterum futurum paulo post, ut sponsus ab Apostolis auferatur, et tunc eos jejuniis operam duros. Ubi debemus intelligere, discipulos Christi post ablatum sponsum, non solum jejunaturos, sed etiam ex legis præscripto, certis diebus jejunaturos. Nam si quæstio intelligitur de jejuniis ex legis præscripto, certe etiam responsio de jejuniis ex legis præscripto intelligi debet.

Itaque sicut illa verba, *cur discipuli tui non jejunant*, exponuntur a Kemnitio de jejuniis legitimo : sic etiam illa verba, *cum ablatum fuerit sponsus tunc jejunabunt*, exponi debent de jejuniis legitimo, præsertim cum illa verba ejusdem sententiæ, *non possunt filii nuptiarum jejunare, quandiu cum illis est sponsus*, exponat idem Kemnitius de jejuniis legitimo. Habemus igitur ex loco evangelico a Kemnitio contra legem jejuniorum adducto, non everti, sed stabiliri legem jejuniorum.

Deinde fallitur Kemnitius in explicatione

similitudinis de vestimento veteri et novo. Nam per vestimentum vetus intelligendum esse docet præceptum jejunii, atque ita similitudinem illam exponit, quasi Dominus dixerit, non debere assummentum vetus adungi vestimento novo, hoc est, non debere leges jejuniorum, quæ sunt propriæ Testamenti veteris, adungi doctrinæ Evangelicæ Testamenti novi. At Christus non dixit, assummentum vetus non esse adjungendum vestimento novo : sed contra, non esse assummentum novum adjungendum vestimento veteri, ut perspicuum est tum ex verbis Matthæi, Marci et Lucæ : tum ex alia similitudine, in qua Dominus dicit, vinum novum reponendum non esse in utribus veteribus : et neminem qui bibit vinum vetus, statim velle novum.

Porro sancti Patres, Chrysostomus, Hieronymus, Beda, et alii, in commentar. ad cap. ix. Matth. et Augustinus lib. ii. quæstionum evangelicarum cap. 18. et lib. viii. contra Faustum, cap. 2. per vestimentum vetus non intelligunt præceptum jejunii, sed ipsos Apostolos, qui eo tempore adhuc veteres erant, id est, carnales et infirmi : per assummentum panni novi intelligunt præcepta evangelica, quorum unum esse dicunt de jejuniis. Et sensum hujus loci hunc esse volunt, non esse præcepta vitæ austerioris, ut jejuniorum, abstinentiæ a certis cibis, et similibus rerum injungenda veteribus, et infirmis hominibus, quales tunc erant Apostoli, et cæteri Christi discipuli, sed renovatis et fortibus, quales Apostoli futuri erant post adventum Spiritus sancti : sicut pannus novus non assuitur indumento veteri, nec vinum novum in utribus veteribus ponitur. Itaque sancti Patres contrario plane modo locum hunc evangelicum exposuerunt, ac fecerit Kemnitius, et præcepta jejunii magis ad novum Testamentum quam ad vetus pertinere voluerunt.

Dices : si præcepta jejuniorum non conveniunt hominibus veteribus, et si magis propria sunt Testamenti novi, quam veteris ; quomodo discipuli Joannis et Pharisæorum, qui sine dubio veteres erant, jejunabant frequenter ? Respondeo, præceptum evangelicum jejunandi proprie convenit hominibus novis ; quoniam Dominus suos discipulos perfecte jejunare volebat, id est, ex amore, non ex timore. Discipuli autem Joannis et Pharisæorum non ex amore, sed ex timore jejunabant. Et fortasse Dominus cum similitudines illas adhibuit de vestimento veteri, et utribus veteribus, non solum significare vo-

luit, discipulos suos nondum esse idoneos ad evangelica præcepta cum ea, qua par erat, perfectione servanda : sed etiam oblique discipulos Joannis, et Pharisæorum voluit admonere, ut non nimium de suo jejuniis gloriarentur. Nam ipsos quoque esse vestimenta vetera, et utres veteres, et ideo parum capaces doctrinæ evangelicæ, ac propterea non assequi mysterium Christi, et cur eo tempore discipuli ejus minime jejunarent. Et hoc modo conciliari possunt Patres supra citati cum aliis Patribus, qui per indumenta vetera et utres veteres intelligunt Pharisæos per pannum novum, et vinum novum doctrinam Evangelii. Vide Epiphonium hæres. 42. Hilarium et Hieronymum in cap. ix. Matth.

Tertio fallitur Kemnitius, dum pro sententia sua S. Hieronymum profert. S. enim Hieronymus attingit breviter duas explicationes, quas paulo ante posuimus ; quarum utraque, sed maxime prima Kemnitium aperitissime jugulat. Sic igitur loquitur sanctus Hieronymus in commentar. ad cap. ix. Matth. « Nemo autem immittit etc. quod dicit, hoc est : Donec renatus quis fuerit, et veteri homine deposito, per passionem meam novum hominem induerit : non potest severiora jejunii, et continentie servare præcepta : ne per austeritatem nimiam, etiam credulitatem, quam nunc habere videtur, amittat. »

In his certe verbis præcepta jejunii comparantur panno novo, non veteri, et hominibus renovatis, non veteribus convenire dicuntur : cum Kemnitius contra jejunii præcepta panno veteri similia esse dixerit, et ad vetus Testamentum proprie pertinere voluerit.

Attingit deinde S. Hieronymus alteram expositionem his verbis : « Veteres utres debemus intelligere Scribas et Pharisæos : plaga vestimenti novi, et vinum novum præcepta evangelica sentienda, quæ non possunt sustinere Judæi, ne major scissura fiat ». Hic etiam per veterem pannum non legem jejuniorum, ut Kemnitius cupiebat, sed Scribas et Pharisæos a S. Hieronymo exponi videmus. Ac de his hactenus.

CAPUT IX.

Solvitur objectio ex historia antiquitatis.

Ex historia antiquitatis profert Kemnitius in 4. part. Exam. pag. 589. locum unum ex Irenæo in epist. ad Victorem, quam refert